

MỤC LỤC	Trang
1. MỞ ĐẦU	2
1.1. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI.....	2
1.2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU	3
1.3. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU.	4
1.4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	4
1.5. GIỚI HẠN NGHIÊN CỨU.	4
2. NỘI DUNG	4
2.1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VẤN ĐỀ.....	4
2.2. THỰC TRẠNG CỦA VẤN ĐỀ.....	5
2.3. CÁC BIỆN PHÁP ĐÃ TIẾN HÀNH.	6
2.4. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC	14
3. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	14
3.1. KẾT LUẬN.....	14
3.2. KIẾN NGHỊ	15
TÀI LIỆU THAM KHẢO	16

SÁNG KIẾN: “MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC HỌC SINH QUA MÔN NGỮ VĂN”

1. MỞ ĐẦU

1.1. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Trong nhiều thập kỉ qua cuộc cách mạng khoa học kĩ thuật đã tác động đến nền kinh tế- xã hội của thế giới trong đó có Việt Nam. Đất nước Việt Nam đã có những chuyển biến mạnh mẽ trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước. Những thành tựu của khoa học kĩ thuật đã được ứng dụng rộng rãi trong đời sống của mỗi gia đình Việt Nam. Tuy nhiên bên cạnh những điểm tiến bộ đó thì những tệ nạn xã hội cũng diễn ra hàng ngày càng khá nhiều và phức tạp, những tệ nạn học đường cũng trở nên khá phổ biến đây cũng đang là nỗi lo của các bậc phụ huynh và toàn xã hội trong việc giáo dục đạo đức học sinh những nhân tài tương lai của đất nước.

Đó là lối sống, đạo đức, ý thức của thế hệ trẻ đã và đang dần mất đi thuần phong mỹ tục, mất dần đi lòng tự hào tự tôn dân tộc, tinh thần đấu tranh kiên cường, bất khuất của toàn thể dân tộc ta đang bị thế hệ trẻ quên dần học sinh không còn tôn sư trọng đạo, ăn nói với người lớn thì lỗ mãng thiếu lịch sự, những vụ đánh nhau trong trường học trở nên khá phổ biến bên cạnh đó chúng ta vẫn thấy học sinh nói tục chửi thề, có em hỗn láo với cha mẹ, thầy cô, đánh nhau, trốn học những vấn đề này đang được quan tâm trong xã hội ta hiện nay nhất là trong nhà trường.

Vì vậy là một giáo viên đặc biệt lại là giáo viên dạy môn Ngữ văn chúng tôi luôn trăn trở làm sao truyền tải được hết kiến thức của mình cho các em để yêu thích môn Ngữ văn cũng như bồi dưỡng lòng yêu nước niềm tự hào dân tộc. Môn Ngữ văn từ lâu chiếm một vị trí vô cùng quan trọng trong chương trình giáo dục phổ thông với nội dung vô cùng phong phú và có tác dụng to lớn trong việc góp phần phát triển hoàn thiện nhân cách của học sinh. Chính thông qua các bài học Ngữ văn học sinh nắm được quy luật phát triển của xã hội hiểu về đạo lí, tình yêu đối với đất nước, con người, thiên nhiên...Giáo dục đạo đức cho học sinh là một trong những nhiệm vụ quan trọng của giáo dục nói chung và của bộ môn Ngữ văn nói riêng. Thông qua các bài học đặc biệt là thông qua các văn bản được học trong chương trình Ngữ văn để gửi gắm những bài học đạo đức sâu sắc. Đặc biệt là đối với các em học sinh THCS đã nhận thức được về lí tưởng sống của thanh niên, trách nhiệm của bản thân đối với quê hương đất nước thì việc nâng cao hiệu quả công tác giáo dục đạo

đức là vô cùng cần thiết nhất là trong giai đoạn hiện nay khi phong trào vận động” Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” đang ngày một triển khai thấm nhuần sâu rộng đến với tất cả các tầng lớp nhân dân trong xã hội.

Tuy nhiên vấn đề nóng bỏng hiện nay là sự xuống cấp về đạo đức trong học sinh, ý thức tinh thần trách nhiệm, sự tôn trọng những giá trị truyền thống ngày càng sa sút, những biểu hiện về tư tưởng lệch lạc sống không có lí tưởng, vô cảm thể hiện ngày càng nhiều, thêm vào đó là những tác động của mặt trái cơ chế thị trường trong thời kì hội nhập mở cửa, những tư tưởng xấu của văn hóa ngoại lai, các tệ nạn xã hội đang ngày ngày xâm nhập vào thế giới học đường, đâu đó còn có những hiện tượng suy thoái về đạo đức, chạy theo lối sống thực dụng của người lớn cũng có những tác động xấu đến các em học sinh, tình trạng số trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật có xu hướng ngày càng gia tăng đã gióng lên những hồi chuông báo động về thực trạng sự tha hóa nhân cách, sự băng hoại các giá trị đạo đức truyền thống... là một nỗi lo cho xã hội và nó gây ảnh hưởng lớn đến công tác giáo dục đạo đức trong nhà trường.

1.2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Giáo dục đạo đức học sinh hiện nay là một vấn đề vô cùng quan trọng xã hội và đặc biệt được đề cao trong công tác giáo dục. Trong đó công tác giáo dục học sinh qua môn học Ngữ văn lại càng trở nên cần thiết. Bởi qua môn ngữ văn thế hệ trẻ sẽ hiểu những truyền thống tôn sư trọng đạo, truyền thống uống nước nhớ nguồn, tình yêu quê hương đất nước... để nhận thức đúng trong hiện tại và tương lai.

Trên cơ sở thực tế và lí luận giảng dạy môn Ngữ văn trong những năm qua chúng tôi thấy tình hình học sinh không còn yêu thích môn Ngữ văn và cảm thấy chán nản môn học này bên cạnh sự xem nhẹ việc học văn là đạo đức của học sinh đã và đang đi xuống ngày càng trở nên trầm trọng ở cấp trung học cơ sở. Vì vậy mục đích nghiên cứu của chúng tôi là giáo dục đạo đức học sinh qua môn Ngữ văn để các em biết được giá trị của đạo đức để các em sống có ích, có ý nghĩa đồng thời các em có những tư tưởng hành vi nhằm hình thành niềm tin, lý tưởng, động cơ, thái độ, hành vi, thói quen ứng xử đúng đắn trong xã hội. Đồng thời học sinh luôn tin vào sự lãnh đạo của Đảng, phải biết yêu gia đình, anh chị em, yêu làng xóm quê hương đất nước, luôn luôn có lòng vị tha nhân ái tính cần cù. Giúp các em kiểm soát được hành vi của bản thân một cách tự giác có khả năng chống lại những biểu hiện lệch lạc của cuộc sống để các em phát triển toàn diện cả trí tuệ cũng như nhân cách con người xứng đáng là nhân tố quan trọng trong công cuộc xây dựng đất nước giàu mạnh.

1.3. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là: Học sinh THCS trường THCS Trần Phú.

Tuy nhiên mỗi khối học tính cách, tâm lý, thái độ, những hành vi ứng xử của các em đều có những thay đổi. Vì vậy trong mỗi tiết học Ngữ văn giáo viên phải biết và hiểu đối tượng học sinh để giáo dục các em đạt chất lượng. Giúp các em hoàn thiện nhân cách là những con ngoan trò giỏi có ích cho gia đình xã hội và đất nước.

1.4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Giáo dục đạo đức học sinh là nhiệm vụ quan trọng nhà trường nói riêng, của gia đình và xã hội nói chung. Đạo đức là yếu tố chi phối hoạt động của con người suốt thời gian tồn tại và phát triển. Bởi vậy, các thầy cô giáo nói chung, giáo viên Ngữ văn nói riêng cần chú trọng đến việc giáo dục đạo đức học sinh. Nhưng để giáo dục đạo đức học sinh, giáo viên dạy Ngữ văn phải vận dụng những phương pháp phù hợp, linh hoạt, nhuần nhuyễn, sáng tạo, phải biết kết hợp với nhiều bộ môn khác. Trong đó môn Ngữ văn có vai trò quan trọng nhưng nếu không biết vận dụng những phương pháp phù hợp thì khiến học sinh nhàm chán và việc giáo dục sẽ không có hiệu quả. Như qua các văn bản truyện, thơ,... không chỉ có tác dụng làm nổi bật nội dung, mà còn là nguồn tri thức không thể thiếu được trong bài học. Nếu những văn bản, tranh ảnh được sử dụng tốt, sẽ huy động được sự tham gia của nhiều giác quan, sẽ kết hợp chặt chẽ hai hệ thống tín hiệu với nhau: tai nghe, mắt thấy, tạo điều kiện cho học sinh dễ hiểu, nhớ lâu, gây được mối liên hệ thần kinh tạm thời khá phong phú, phát huy được năng lực chú ý quan sát, hứng thú của học sinh.

Ngoài ra còn một số phương pháp như: Lồng ghép những câu chuyện mang tính giáo dục trong bài học; sử dụng lời nói sinh động của giáo viên, sử dụng đồ dùng trực quan; giáo dục học sinh qua những bài văn; phối hợp với giáo viên tổng phụ trách để đưa nội dung giáo dục vào trong những buổi sinh hoạt đội.

1.5. GIỚI HẠN PHẠM VI NGHIÊN CỨU

Ở trong khuôn khổ Sáng kiến kinh nghiệm của chúng tôi đưa ra là để giáo dục đạo đức học sinh ở trung học cơ sở trường trung học cơ sở Trần Phú, Nam Bình, Đăk Song, Đăk Nông. Với sáng kiến đưa giáo dục đạo đức học sinh trong môn học Ngữ văn ở bậc trung học cơ sở trong quá trình giảng dạy giáo dục đạo đức học sinh trên lớp đặc biệt khả năng học tập nhìn nhận, ứng xử, giao tiếp, tinh thần tự lực, tự cường của học sinh và sáng tạo chủ động trong quá trình lĩnh hội kiến thức của trò.

2. NỘI DUNG

2.1 CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VẤN ĐỀ

Hiện nay tình trạng học sinh không còn thích học môn Ngữ văn trở nên khá phổ biến thậm chí còn luôn luôn xem đó là môn không kiếm ra nhiều tiền, không mang lại của cải vật chất hàng ngày cho con người nó chỉ là những môn học học xong rồi quên ngay. Nhưng đây là một quan điểm sai lầm nghiêm trọng đối với thế hệ trẻ bây giờ bởi học Ngữ văn không mang lại sự tính toán, vật chất nhưng nó có những giá trị khác như: giúp học sinh giao tiếp tốt, giáo dục kỹ năng sống... đặc biệt là giáo dục học sinh về đạo đức. Mỗi một bài Ngữ văn đều mang tính giáo dục rất cao không chỉ vậy bên cạnh đó học sinh còn được rút ra được rất nhiều bài học kinh nghiệm cho cuộc sống hiện tại và tương lai của sau này.

Mọi người đều thừa nhận rằng, tư tưởng và đạo đức là cái gốc của mỗi một con người, và đối với chúng ta, tư tưởng và đạo đức được sản sinh trong một môi trường cụ thể, đặt trong một bối cảnh cụ thể của một dân tộc và đất nước mà mình đang sống.

Niềm tự hào chính đáng mà chúng ta có được là công dân của một đất nước có nền văn hiến lâu đời, có một nền văn học có bề dày lịch sử. Niềm tự hào đó là chính đáng. Vấn đề là làm sao chúng ta, đặc biệt là học sinh đang ngồi trên ghế thấm nhuần được tư tưởng mà các nhà văn đã để lại trong tác phẩm văn học về tinh thần yêu quê hương đất nước, tinh thần dân tộc, tình làng nghĩa xóm, hiếu thảo với ông bà, cha mẹ.... Việc chuyển biến đó sẽ có được nếu chúng ta biết quan tâm đến công tác giáo dục tư tưởng và đạo đức trong học sinh.

2.2 THỰC TRẠNG CỦA VẤN ĐỀ

Từ khi nước ta chuyển sang nền kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế, việc giữ gìn và phát huy các giá trị đạo đức truyền thống cũng như việc xây dựng hệ giá trị đạo đức mới ở nước ta đã và đang đặt ra nhiều vấn đề cần phải được giải quyết. Thực tế cho thấy, trong đời sống xã hội đã có những biểu hiện xem nhẹ những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc, chạy theo thị hiếu không lành mạnh. Cuộc đấu tranh giữa cái tiến bộ và cái lạc hậu, giữa lối sống lành mạnh trung thực, có lý tưởng...với lối sống ích kỷ, thực dụng...đang diễn ra hàng ngày. Bên cạnh những hệ giá trị mới được hình thành trong quá trình hội nhập, những cái tiêu cực cũng đang xâm nhập vào đạo đức, lối sống của nhiều tầng lớp nhân dân, đặc biệt là đội ngũ học sinh ở các cấp học trong đó có lứa tuổi học sinh THCS

Đạo đức là một hình thái ý thức xã hội, là tập hợp những nguyên tắc, quy tắc, chuẩn mực xã hội nhằm điều chỉnh và đánh giá cách ứng xử của con người trong quan hệ với nhau và quan hệ với xã hội, chúng được thực hiện bởi niềm tin cá nhân, bởi truyền thống và sức mạnh của dư luận xã hội.

Một số biện pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn Ngữ văn

Với tư cách là một giáo viên dạy Ngữ văn chúng tôi xin được đề cập đến vấn đề lớn đạo đức của học sinh Việt Nam trong thời đại ngày nay. Để chuẩn bị cho hành trang vào đời, các bạn không chỉ mang theo vốn kiến thức được học mà phải là người có đạo đức tốt, xứng đáng cương vị là một học sinh, hay nói đúng hơn “trước khi thành tài thì phải thành nhân”. Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu đã từng nói: “có tài mà không có đức thì là người vô dụng, có đức mà không có tài thì làm gì cũng khó” qua đó cũng đủ hiểu Người coi trọng như thế nào về đạo đức lối sống. Yếu tố đó không những quyết định kết quả học tập mà quyết định đến tương lai và cuộc đời của mỗi bạn. “Giới trẻ là tương lai của xã hội và nhân loại”. Nhưng thực tế, liệu nó có tốt đẹp như người ta tưởng không?

Nhân loại sẽ đi tới đâu, khi giới trẻ có lối sống thực dụng chỉ chạy theo những giá trị vật chất của đồng tiền mà bỏ quên những giá trị tinh thần. Tình trạng giới trẻ sống buông thả, không coi trọng giá trị đạo đức đã và đang diễn ra ở nhiều nơi. Bằng chứng là các phương tiện truyền thông đã đăng tải các bài viết phản ánh về thực trạng này. Chúng lôi bè kéo cánh để đánh nhau (cả trai lẫn gái), thậm chí hành hung cả thầy cô giáo, con giết cha, anh giết em, trẻ vị thành niên cũng gây ra nhiều vụ án mạng. Những hành vi tàn bạo này được đăng trên mặt báo chỉ là những tảng băng nổi, thực tế còn nhiều hơn nữa. Cách đây không lâu người ta choáng váng vì một đoạn video clip nữ sinh đánh bạn đăng tải trên Internet. Trong clip này một cô bé đang bị nữ sinh tóc ngắn vừa đánh tới tấp vào mặt vừa chửi tục với kiểu “dạy dỗ” rất anh chị. Trong khi đó nhiều học sinh khác ngồi chễm chệ ở ghế đá và thản nhiên nhìn vụ đánh hội đồng này. Một thái độ vô cảm không thể ngờ được! Sau đó, dư luận lại đau lòng trước tình trạng gia tăng bạo lực học đường của nữ sinh Việt Nam được phản ánh liên tục trên các phương tiện truyền thông. Vì vậy việc giáo dục đạo đức học sinh là vô cùng quan trọng và cần thiết đối với xã hội ngày nay, nhưng giáo dục đạo đức học sinh không phải là trách nhiệm của một ai, của một giáo viên hay bộ môn nào mà đây là trách nhiệm của toàn xã hội. Phải biết kết hợp với gia đình, xã hội, nhà trường để giáo dục đạo đức học sinh thiếu một trong ba yếu tố này thì không hoàn thiện nhân cách của một con người.

Thống kê hạnh kiểm đầu năm lớp 6A4 (37 HS), 8A6 (40 HS) năm học 2021-2022 trước khi chưa áp dụng sáng kiến

Xếp loại	Năm học 2021 – 2022
Tốt	61 (Tỉ lệ: 79,2%)
Khá	16 (Tỉ lệ: 20,8%)

Đạt (TB)	0
Chưa đạt (Yếu)	0

2.3 CÁC BIỆN PHÁP ĐÃ TIẾN HÀNH

Để giáo dục được thế hệ học sinh có đầy đủ tài và đức người làm giáo viên dạy môn Ngữ văn đòi hỏi phải kiên trì, quyết tâm yêu nghề, yêu học sinh như những đứa con tinh thần của mình. Phải có những phương pháp tốt, nhuần nhuyễn có những kế hoạch toàn diện và hợp lí. Sau nhiều năm công tác giảng dạy môn Ngữ văn chúng tôi luôn có quyết tâm làm sao cho học sinh yêu thích môn Ngữ văn và thông qua môn Ngữ văn để giáo dục đạo đức học sinh. Vì vậy chúng tôi đã vận dụng một số phương pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn học Ngữ văn. Qua môn Ngữ văn các em không chỉ nắm chắc được kiến thức về tiếng việt về cách viết bài văn mà còn rèn luyện tính tỉ mỉ, tự lập, rèn luyện đạo đức cho các em. Đồng thời bồi dưỡng được lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết. Có một đạo đức tốt, nhân cách tốt để chuẩn bị đầy đủ phẩm chất đạo đức cũng như kiến thức cho tương lai trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước.

Để có được những thế hệ trẻ tài đức vẹn toàn mỗi giáo viên phải luôn tìm tòi và sáng tạo, phải nhìn và hiểu được từng đối tượng học sinh để có những phương pháp phù hợp. Sau đây là một vài phương pháp tôi vận dụng trong những năm qua.

2.3.1 Giáo dục đạo đức học sinh thông qua phân môn văn (chương trình mới là phần đọc hiểu)

*** Nội dung cơ bản của biện pháp:**

Mỗi văn bản là một sản phẩm nghệ thuật của tác giả, chất liệu để sáng tạo nên tác phẩm nghệ thuật là mượn từ thực tại nhưng qua tác phẩm tác giả gửi gắm tư tưởng tình cảm của mình. Những tư tưởng tình cảm đó là lòng yêu nước, yêu quê hương, yêu gia đình, tình cảm bạn bè, yêu thiên nhiên ý thức bảo vệ môi trường... Qua mỗi bài học thì chúng tôi đều có ý thức giáo dục đạo đức cho học sinh và mỗi bài học các em ngoài việc tiếp thu được kiến thức thì còn học được nhiều bài học. Nội dung giáo dục có rất nhiều nhưng trong khuôn khổ của đề tài này chúng tôi chọn giáo dục học sinh về tình yêu đất nước sự cống hiến cho dân tộc và biết bảo vệ môi trường và thấy được nguy hại của việc vứt rác bừa bãi và những hành động hủy hoại môi trường sống. Ví dụ: Ở văn lớp 7 và lớp 9 (chương trình cũ) có văn bản: *Mùa xuân nho nhỏ* của Thanh Hải. Học sinh cảm nhận được tình cảm, cảm xúc, sự rung động của tác giả trước vẻ đẹp của mùa xuân, qua đó thấy được tình

Một số biện pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn Ngữ văn

yêu đất nước, lòng yêu mến, tự hào về vẻ đẹp của đất nước mà nhà thơ Thanh Hải, giáo dục học sinh yêu quê hương đất nước, lòng yêu mến tự hào dân tộc Việt nam. Khi dạy bài thơ tôi đặt ra những câu hỏi như sau:

1. Hình ảnh mùa xuân đất nước được gợi lên qua hình ảnh nào? Em có nhận xét gì về hình ảnh ấy?

Gợi ý: Hình ảnh mùa xuân đất nước: người cầm súng/ người ra đồng/ lộc trải dài... => Đó là những hình ảnh đa nghĩa (vừa thực lại vừa có ý nghĩa tượng trưng cho hai nhiệm vụ quan trọng của đất nước: chiến đấu bảo vệ tổ quốc và lao động xây dựng quê hương đất nước). ...

2. Hình ảnh người cầm súng, người ra đồng gợi cho em nghĩ đến ai? Vì sao khi nói về mùa xuân của đất nước, nhà thơ lại nhắc đến hai hình ảnh người cầm súng và người ra đồng?

Gợi ý : Hình ảnh *người cầm súng* là biểu tượng của người chiến sĩ nơi tiền tuyến, còn hình ảnh *người ra đồng* gợi nhắc đến những người nông dân lao động ở hậu phương. Đó cũng là hai hình ảnh biểu tượng cho hai nhiệm vụ chiến lược quan trọng nhất của đất nước ta ở thời điểm bài thơ ra đời.

- Vì người cầm súng cũng là để bảo vệ sự sống. Là để gieo trồng mầm xanh của sự sống. Tất cả đều vì vẻ đẹp của cuộc sống hòa bình, vì sự sống trong mùa xuân đất nước.

Hay ở bài 9 chủ đề: *Hòa điệu với thiên nhiên* có văn bản *Thủy tiên tháng một* ở thông qua văn bản này các em thấy được sự bất thường của khí hậu, hiện tượng thời tiết cực đoan với những dẫn chứng rất cụ thể, xác thực “Cuối tháng trước , ở Xu –đăng lữ và mưa lớn đã làm sập 23.000 ngôi nhà ...khiến ít nhất 62 người thiệt mạng” hay nhiệt độ ở Ác-hen-ti-na -22 độ ở Chi – lê -18 độ...

Để giáo dục tình yêu thiên nhiên và ý thức bảo vệ môi trường học sinh tôi đã đưa vào các câu hỏi như:

1. Điều có ý nghĩa nhất mà em thu nhận được sau khi đọc văn bản này là gì?

Gợi ý: Điều có ý nghĩa nhất mà em thu nhận được sau khi đọc văn bản này là nhận thức được về sự rối loạn khí hậu toàn cầu, có ý thức bảo vệ môi trường tốt hơn.

2. Hãy viết đoạn văn (khoảng 5 -> 7 câu) trình bày hiểu biết và suy nghĩ của em về tác động của biến đổi khí hậu ở vùng miền em đang sống.

Gợi ý: Đoạn văn cần nêu được các ý về bảo vệ môi trường, nêu được các biện pháp bảo vệ môi trường ở ngay tại địa phương mình đang sinh sống từ đó góp phần làm biến đổi môi

trường khí hậu, thời tiết đang diễn biến rất phức tạp và khó lường như: Lũ lụt, hạn hán, gió mùa kéo dài, rét hại rét đậm...

Trong quá trình dạy văn bản “Chiếc lược ngà – Nguyễn Quang Sáng” sẽ giúp các em hình thành phẩm chất: Yêu nước, yêu quê hương, gia đình và lòng tự hào về truyền thống đánh giặc giữ nước của các thế hệ ông cha ta để lại. Giáo viên có thể giao nhiệm vụ cho HS các câu hỏi sau:

1. Trong đoạn trích tình huống nào bộc lộ sâu sắc, cảm động tình cảm cha con của ông Sáu?
2. Em nhận xét gì về cách đưa tình huống truyện của tác giả? Cốt truyện có gì đặc biệt?
3. Khi được gặp con, anh Sáu có những cử chỉ, hành động như thế nào? Điều đó thể hiện tình cảm gì của ông Sáu?
4. Khi con không nhận là cha, ông Sáu có biểu hiện và tâm trạng ra sao? Tại sao ông Sáu lại có tâm trạng đó?
5. Thông qua đó, em có suy nghĩ gì về tình cảm gia đình trong xã hội hiện nay?

* Tính sáng tạo, tính mới của biện pháp: Tạo hứng thú học tập là điều kiện cần thiết để tiến hành giáo dục và giáo dưỡng có kết quả, hình thành thế giới quan khoa học với học sinh, điều này cần được tiến hành trên tất cả các mặt nội dung, phương pháp, điều kiện học tập. Thông qua việc suy nghĩ trả lời các câu hỏi các em hiểu được sâu hơn về lòng yêu nước tự hào dân tộc và tình yêu thiên nhiên ý thức bảo vệ môi trường.

* Biện pháp này khắc phục được những hiện trạng

Khắc phục được tình trạng học sinh học thụ động, nhàm chán, không biết liên hệ liên môn trong quá trình học tập và bồi dưỡng kiến thức.

2.3.2. Giáo dục đạo đức học sinh thông dạy học tiếng Việt

* Nội dung cơ bản của biện pháp:

Việc giao tiếp của đa số các bạn học sinh hiện nay là nói cộc lốc, thô lỗ, thiếu kỹ năng giao tiếp... Vì vậy mà việc giáo dục cho học sinh kỹ năng giao tiếp là việc làm rất cần thiết đặc biệt là kỹ năng giao tiếp. Trong thực tế ta thường gặp học sinh nói với người lớn, bạn bè những câu nói cộc lốc không có chủ ngữ, vị ngữ, việc dùng từ trong giao tiếp cũng là một vấn đề đáng quan tâm. Các em dùng từ ngữ không chính xác, không suy nghĩ và lựa chọn từ ngữ khi giao tiếp dẫn đến hiệu quả giao tiếp không đạt được như ý muốn. Các em nói mà không nghĩ đến cảm nhận của người nghe. Có thể các em có suy nghĩ tích cực nhưng không biết diễn đạt như thế nào cho đúng. Vì vậy việc dạy cho học sinh kỹ năng

giao tiếp thông qua dạy học Ngữ văn nói chung và dạy học tiếng Việt nói riêng là điều cần thiết.

Trong các tiết học tiếng Việt ngoài việc dạy kiểm thức cho học sinh bản thân tôi luôn luôn chú ý đến việc giáo dục học sinh kỹ năng giao tiếp. Ví dụ: Bài *Nói giảm, nói tránh* giúp học sinh biết cách nói tế nhị tránh cảm giác đau buồn, ghê sợ...

Bài tập 1: Đặt 5 câu sau đó chuyển thành câu nói giảm nói tránh.

- Anh lười học quá. → Anh học chưa được siêng lắm.
- Hành động của anh rất xấu. → Hành động của anh không được đẹp lắm.
- Con người anh nông cạn. → Con người chưa sâu sắc lắm.
- Bạn học còn kém lắm. → Bạn học chưa tốt lắm.

Bài tập 2: Yêu cầu học sinh chỉ ra hoàn cảnh cụ thể không nên nói giảm, nói tránh

*** Tính sáng tạo, tính mới của biện pháp**

Những bài tập tình huống giao tiếp trong tiếng Việt giúp các em hiểu sâu hơn về kiến thức tiếng Việt đồng thời biết cách giao tiếp thông qua đó mà giáo dục đạo đức cho học sinh.

*** Biện pháp này khắc phục được những hiện trạng**

Học sinh không còn chán nản khi học tiếng Việt mà cảm thấy tiết học thú vị gắn với thực tiễn giao tiếp hàng ngày trong đời sống nên sẽ tạo cho học sinh sự hứng thú, thú vị khi học và đặc biệt là rèn kỹ năng giao tiếp và giáo dục đạo đức cho các em.

2.3.3 Giáo dục đạo đức học sinh qua tiết Tập làm văn (Viết)

*** Nội dung cơ bản của biện pháp:**

Chúng ta đang sống giữa thời điểm cao trào của cuộc CMCN lần thứ 4 đang diễn ra trên thế giới. Sự phát triển như vũ bão của khoa học và công nghệ (KH-CN) trong 15 năm đầu tiên của thế kỷ 21 với những phát minh, sáng chế mới và Internet... chính là những nền tảng then chốt tạo nên những cú huých của sự tăng trưởng và phát triển. Nhờ vậy năng suất lao động và của cải vật chất của toàn xã hội đã được tăng lên theo cấp số nhân. Bên cạnh những mặt tích cực đó thì những mặt trái của Khoa học kỹ thuật đó là làm cho thế hệ trẻ đang đơ đi vì những chiếc điện thoại, máy tính, tivi, internet... vòng xoáy của những trò chơi tệ nạn xã hội, không chỉ vậy những tệ nạn còn biến các em trở thành những con người thụ động, không linh hoạt, ăn nói lỗ mẫn thiếu đạo đức. Đây đang là vấn đề quan

Một số biện pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn Ngữ văn

tâm của phụ huynh cũng như toàn xã hội. Các em cứ lao vào những trò chơi tệ nạn xã hội vô bổ trong khi những trò chơi, những loại hình văn hóa dân gian mang tính giáo dục cao thì bị các em lãng quên. Thậm chí có một số học sinh hỏi hãy kể tên một số trò chơi dân gian mà em biết, thì âm úng không kể được. Cho nên việc giáo dục học sinh ý nghĩa của trò chơi dân gian là một việc làm cần thiết bảo vệ những loại hình nghệ thuật truyền thống đồng thời giúp các em tránh xa những tệ nạn xã hội.

Trong chương trình ngữ văn 7 có bài *Viết bài văn thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong trò chơi hay hoạt động* thông qua bài học này học sinh biết được các trò chơi dân gian như: chơi chuyền, bịt mắt bắt dê, nhảy bao bố, trò chơi ô ăn quan, trò chơi pháo đất, trò chơi cướp cờ, thả diều, hát đối đáp... Các em sẽ miêu tả được quy tắc luật lệ của trò chơi dân gian. Thông qua bài dạy này giáo viên sẽ mở rộng cho học sinh thấy được tác dụng, ý nghĩa của của trò chơi dân gian. Trò chơi dân gian không những nâng cao cho tâm hồn trẻ, giúp trẻ phát triển khả năng tư duy, sáng tạo, khéo léo mà còn giúp trẻ hiểu tình bạn, tình yêu gia đình, quê hương, đất nước... Những trò chơi đơn giản, âm điệu vui tươi, sống động nhí nhảnh gần gũi với cuộc sống giúp các em thêm hào hứng học tập và sống hồn nhiên.

Ảnh 5: Các loại hình trò chơi dân gian

Ảnh 6: Trò chơi kéo co

Ảnh 7: Trò chơi nhảy dây

Một số biện pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn Ngữ văn

Trong bài học tôi còn dành thời gian chia nhóm cho các em thi hát đối đáp giữa các đội. Các em đã rất háo hức, sôi nổi tham gia với phương pháp này các em vừa khôi phục lại được những loại hình văn hóa vừa giáo dục được đạo đức cho các em tinh thần đoàn kết nhân ái, gắn bó với tập thể, với cộng đồng, giúp các em nhanh nhẹn khéo léo...

Qua những tiết dạy này đây là vũ khí sắc bén để giáo dục đạo đức học sinh có hiệu quả và đạt chất lượng. Sự hình thành và phát triển nhân cách của học sinh là một quá trình diễn ra dưới các tác động giáo dục và dạy học được tổ chức và thực hiện ở nhà trường, gia đình và xã hội; là quá trình bắt đầu đối với mỗi người ngay khi họ tham gia vào xã hội loài người. Học sinh lứa tuổi THCS là một giai đoạn cụ thể tham gia vào quá trình xã hội hoá cá nhân với tư cách là thành viên xã hội trong đó hoạt động vui chơi là một nhu cầu không thể thiếu đối với các em bởi nó cần thiết cho sự phát triển tâm lí, thể lực, nhân cách các em. Tổ chức cho học sinh THCS tham gia vào các loại hình trò chơi có mục đích, có kế hoạch giữ vai trò to lớn trong thực hiện mục tiêu giáo dục của bậc học nói chung, mục tiêu phát triển nhân cách nói riêng.

Trò chơi dân gian (TCDG) phản ánh nét văn hoá cộng đồng của dân tộc, khu vực hoặc vùng miền vì thế việc tổ chức cho các em học sinh nhỏ chơi các TCDG là một trong những cách thức giáo dục, hình thành nét nhân cách mang bản sắc văn hoá dân tộc cho thế hệ trẻ hiện nay. Thực hiện nhiệm vụ "giáo dục truyền thống yêu nước, lòng tự hào dân tộc, ý thức trách nhiệm, niềm tự hào về việc giữ gìn và phát huy truyền thống văn hoá dân tộc, ... tôn vinh bản sắc văn hoá dân tộc.." ngày 17/11/2008 Thủ tướng chính phủ đã ra quyết định về ngày văn hoá các dân tộc Việt Nam là ngày 19/ 04 hàng năm.

* **Tính sáng tạo, tính mới của biện pháp:** Vũ khí sắc bén để giáo dục đạo đức học sinh có hiệu quả và đạt chất lượng. Giúp các em linh hoạt, nhanh nhẹn, và ý thức duy trì, bảo vệ những loại hình nghệ thuật truyền thống đồng thời giúp các em tránh xa những tệ nạn xã hội.

* **Biện pháp này khắc phục được những hiện trạng:** Các em tránh xa những chiếc điện thoại thông minh hay những chiếc máy tính, I pass nhiều công dụng đã lôi cuốn thế hệ trẻ vào dòng xoáy của những trò chơi tệ nạn xã hội mà các em có tinh thần đoàn kết nhân ái, gắn bó với tập thể, với cộng đồng, giúp các em nhanh nhẹn khéo léo...

Trên đây là một số phương pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn học Ngữ văn đã được tôi tâm huyết tìm tòi và áp dụng trong quá trình giảng dạy của những năm qua và đạt được nhiều kết quả.

2.4. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

Sau một năm áp dụng phương pháp trên trong công tác giáo dục đạo đức học sinh qua môn học Ngữ văn chúng tôi nhận thấy rằng học sinh đã có những kết quả khả quan, trước khi chưa áp dụng sáng kiến lớp học ồn ào, lộn xộn, các em ăn nói thì thô lỗ cộc cằn, chửi tục, nói thề, thậm chí có lúc còn chia bè kéo cánh đả kích lẫn nhau. Nhưng sau khi áp dụng một số phương pháp giáo dục đạo đức qua môn học Ngữ văn các em trở nên có ý thức xây dựng nhân cách, giao tiếp với tất cả bạn bè vui vẻ hòa nhã, đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau trong học tập cũng như các hoạt động nhà trường, biết cùng nhau phấn đấu trong học tập để trở thành người con, người học trò, một nhân tố có ích cho xã hội. Không chỉ vậy các em còn biết sửa sai từ nhận thức cho đến hành động, nâng cao ý thức trách nhiệm, tích cực đóng góp xây dựng trường lớp, xây dựng quê hương – đất nước.

Qua áp dụng sáng kiến so sánh kết quả đạt được so với trước khi chưa áp dụng sáng kiến:

Kết quả được áp dụng sáng kiến hạnh kiểm năm học 2022 - 2023			
Xếp loại	Trước khi áp dụng SKKN	Sau khi áp dụng SKKN	Kết quả so sánh
Tốt	61 (Tỉ lệ: 79,2%)	66 (Tỉ lệ 85,6%)	Tăng 6,4%
Khá	16 (Tỉ lệ: 20,8%)	11 (Tỉ lệ 14,2%)	Giảm 6,6%
Đạt (TB)	0	0	0
Chưa đạt (Yếu)	0	0	0

3. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

3.1 KẾT LUẬN.

- Qua quá trình vận dụng một số phương pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn học Ngữ văn, căn cứ vào khả năng học tập và kết quả đạt được trong việc thực hiện phương pháp tôi đã rút ra được những kinh nghiệm sau:

- Xác định nội dung phù hợp để giáo dục đạo đức học sinh
- Vận dụng những phương pháp phù hợp để giáo dục đạo đức học sinh

Một số biện pháp giáo dục đạo đức học sinh qua môn Ngữ văn

- Giáo viên thường xuyên thăm dò những suy nghĩ của học sinh qua những việc làm của các em để điều chỉnh cho phù hợp

- Giáo viên phải có những hình ảnh những câu chuyện ngoài sách giáo khoa cụ thể là những câu chuyện trong thực tế đời sống để đưa vào bài dạy có tính thuyết phục cao từ đó các em mới tin và làm theo.

- Phải thường xuyên tìm hiểu thông qua giáo viên chủ nhiệm, cô tổng phụ trách để liên hệ giáo dục của giáo viên mang tính thực tế hơn.

- Giáo viên Ngữ văn phải là tấm gương sáng về đạo đức bằng những việc làm cụ thể ở trường lớp và ngoài xã hội

Trên đây là một số phương pháp mong rằng sẽ góp một phần nào trong sự nghiệp giáo dục của nước nhà , cùng chung tay giáo dục đạo đức học sinh đủ đức, đủ tài là những người có ích cho gia đình, nhà trường và xã hội. Bản thân các em luôn ý thức được trách nhiệm về những hành động của mình.

3.2. KIẾN NGHỊ

Từ những kinh nghiệm rút ra đó, chúng tôi xin có một số kiến nghị:

- Tổ chức cho các học sinh được trải nghiệm thực tế.

- Tổ chức cho học sinh cuộc thi tìm hiểu về văn học Việt Nam.

- Cán bộ thư viện cần sắp xếp đồ dùng một cách khoa học tạo thuận lợi cho học sinh tìm kiếm tài liệu một cách thuận tiện.

- Kính mong cấp trên quan tâm tới việc giáo dục đức học sinh qua môn học Ngữ văn.

Qua thực tiễn công tác, chúng tôi mong muốn góp thêm một phần tiếng nói chung vào quá trình giáo dục đức học sinh để định hướng hình thành nhân cách sống bao dung độ lượng và yêu quê hương, đất nước.

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn!

Nam Bình, ngày 20 tháng 5 năm 2023

Người thực hiện

Lê Thị Nhi   Nguyễn Văn Đông   Phan Văn Quán

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Sách giáo khoa Ngữ văn lớp 7 – Tác giả : Bùi Mạnh Hùng (Chủ biên) - Nhà xuất bản Giáo dục năm 2022.
2. Sách giáo viên Ngữ lớp 8 – Tác giả: Nguyễn Khắc Phi (Tổng Chủ biên)- Nhà xuất bản giáo dục năm 2006 .
3. Sách giáo khoa lớp 9– Tác giả: Nguyễn Khắc Phi (Chủ Biên) – Nhà xuất bản Giáo dục năm 2009.
4. Các tạp chí giáo dục các năm 2005 & 2006
5. Tài liệu Gây hứng thú học tập môn Ngữ văn - Nhà xuất bản giáo dục.
6. Những gương mặt giáo dục việt Nam 2007-Nhà xuất bản giáo dục.